

Acte de fe

Ponç Puigdevall. Quadern. *El País*. 30/06/2016

Acte de fe
Ponç Puigdevall

ELS DIES SENSE GLÒRIA
Sílvia Alcàntara
Edicions de 1984
312 pàgines, 20 euros

Assegut en una cadira de l'hospital, envoltat de parets blanques, l'Enric contempla la seva dona, la Glòria, estirada entremig d'uns llençols del mateix color, i es pregunta si és possible reviure la felicitat mentre es recorden els moments en què s'ha sigut feliç, i, tot seguit, li ve «al cap el racó de la bauma on de menut guardava les joguines velles mentre empaitava el gat que empaitava sargantanes, i es veia banyant-se al rierol ben nu. O ja de gran, amb ella a prop, mentre sentia el vent esmolat de la nit com feia espetegar les branques de la prunera a la finestra de casa. Aquest vent que simulava anar-se'n i reapareixia de seguida, per tornar-los tot allò que creien que s'havia endut».

La cita potser és llarga, però serveix per concentrar en unes poques frases totes les virtuts narratives que conté *Els dies sense glòria*, la tercera i rotunda novel·la de Sílvia Alcàntara (Puig-reig, 1944) després de *Texona Olor de colònia* i de *La casa cantonera*: hi ha, en primer lloc, el caràcter fonamentalment plàstic i visual d'una prosa treballadíssima; hi ha el talent d'extreure el màxim del mínim —llegeixi's el breu episodi de la Guerra civil—, per convertir els detalls en cendra o pols significativa, com si fossin esborranys d'alguna cosa inacabada, o com si s'esvaïssin de seguida després que algú els pronunciés en veu baixa, amb un to volgutament deslluït i d'aparent intranscendència que acaba regirant-se i omplint l'obra d'un sentit i un valor extraordinaris; i hi ha, en fi, el salt mortal d'apel·lar a unes veritats sempre

Sílvia Alcàntara riu amb encert com afecta l'economia domèstica les relacions sentimentals. / C. BAUTISTA

la grandesa sense brillantor, la dignitat sense suor. Al capdavall, tots els personatges d'*Els dies sense glòria* —una novel·la d'alt voltatge psicològic, que no té cap consistència amb el ruralisme ni el costumisme a pesar de ser una novel·la rural de costums—, tot i les debilitats i les corrosions de la convivència quotidiana, dels boia animats que es poden dir mesquinosos i gelosos —per excepció—, tot i els signes palpables de l'excessió del temps, tot i el patiment de la gent a conseqüència de les circumstàncies, del deteriorament de les relacions, aconseguen estar, de manera natural, a l'altura de les circumstàncies: Alcàntara atrapeja el no immaterial de la tristesa que contagia i accelera el temps i el moviment arxari que tracen les històries familiars, i dona un sentit a les vicissituds i a les insatisfaccions i al desgast emocional que el pas del temps, dia a dia, va desplegant sobre l'existència passiva d'uns protagonistes que s'insomnoliran a esquiver la dissipació destructiva dels dies i els fets. Contra l'advertència de la metafísica i el mimi-

mal, com si escrivís una bona novel·la del XIX, a *Els dies sense glòria* Alcàntara no prescindeix dels personatges i la psicologia, de les descripcions i el paisatge, i aconseguirà que el lector contínuament ficció i resultat.

Com un acte de fe en la ficció sustentada per la realitat, l'autora fa un ús ben competent de les convencions narratives per servir la credibilitat i no per desacreditar-la. I així el lector es troba immers en els moments de la Miquela i en Tots, del seu fill Enric i la seva dona, la Glòria, i d'en Miquel i l'Enx, els fills del matrimoni, i veu de quina manera —i és un dels grans prodigis de la novel·la— la realitat de l'economia domèstica afecta i modifica les relacions sentimentals, com es passa de la vi-

'Els dies sense glòria' té un alt voltatge psicològic, com una bona novel·la del XIX

nya en una aldea del Berguedà a un bloc de pisos en una ciutat moderna i a les noves tecnologies.

És probable que l'únic que sebrés a *Els dies sense glòria* sigui la voluntat de convertir-se també en una crítica social de l'època, i tant els episodis relatats a la llana anticomunista com l'avorment a Londres semblen el pont que paga l'autora pels recordaments d'unes marxes tan feliçment la vida d'una família normal i corrent que passa dia rere dia en la difícil i barreja vida que encara es queda per recórrer, plena de coses que el cencerri no han après. Més enllà d'aquest retrat, és que qualsevol d'*Els dies sense glòria* és la intuïció d'un aire de tristesa, d'una malenconia associada per les trames vulgars que passen els dies, d'una malenconia covada perquè sí.

Assegut en una cadira de l'hospital, envoltat de parets blanques, l'Enric contempla la seva dona, la Glòria, estirada entremig d'uns llençols del mateix color, i es pregunta si és possible reviure la felicitat mentre es recorden els moments en què s'ha sigut feliç, i, tot seguit, li ve «al cap el racó de la bauma on de menut guardava les joguines velles mentre empaitava el gat que empaitava sargantanes, i es veia banyant-se al rierol ben nu. O ja de gran, amb ella a prop, mentre sentia el vent esmolat de la nit com feia espetegar les branques de la prunera a la finestra de casa. Aquest vent que simulava anar-se'n i reapareixia de seguida, per tornar-los tot allò que creien que s'havia endut»...

La cita potser és llarga, però serveix per concentrar en unes poques frases totes les virtuts narratives que conté *Els dies sense glòria*, la tercera i rotunda novel·la de Sílvia Alcàntara (Puig-reig, 1944) després de l'exitosa *Olor de colònia* i de *La casa cantonera*: hi ha, en primer lloc, el caràcter fonamentalment plàstic i visual d'una prosa treballadíssima; hi ha el talent d'extreure el màxim del mínim —llegeixi's el breu episodi de la Guerra civil—, per convertir els detalls en cendra o pols significativa, com si fossin esborranys d'alguna cosa inacabada, o com si s'esvaïssin de seguida després que algú els pronunciés en veu baixa, amb un to volgutament deslluït i d'aparent intranscendència que acaba regirant-se i omplint l'obra d'un sentit i un valor extraordinaris; i hi ha, en fi, el salt mortal d'apel·lar a unes veritats sempre

madures i persuasives perquè, en el fons, són les de sempre, el que algú molt savi anomenava les velles veritats del cor.

L'atmosfera moral que Alcàntara crea a la novel·la també pot fer recordar el lema que Walter Benjamin va encunyar per a la seva vida: «La glòria sense fama, la grandesa sense brillantor, la dignitat sense sou». Al capdavant, tots els personatges d'*Els dies sense glòria* —una novel·la d'alt voltatge psicològic, que no té cap concomitància amb el ruralisme ni el costumisme a pesar de ser una novel·la rural de costums—, tot i les debilitats i les corrosions de la convivència quotidiana, dels buits anímics que es poden dir mesquinesa i gelosia —per exemple—, tot i que el patiment de la gent a conseqüència de les circumstàncies, del deteriorament de les relacions, aconsegueixen estar, de manera natural, a l'altura de les circumstàncies: Alcàntara atrapa el to immaterial de la tristesa que contagia i acoloreix el teixit i el moviment atzarós que tracen les històries familiars, i dona un sentit a les vicissituds i a les insatisfaccions i al desgast emocional que el pas del temps, dia a dia, va desplegant sobre l'existència passiva d'uns protagonistes que s'entossudeixen a esquivar la dissipació destructiva dels dies i els fets, Contra l'advertència de la metaficció i el minimalisme, contra la innovació formal, com si escrivís una bona novel·la del XIX, a *Els dies sense glòria* Alcàntara no prescindeix dels personatges i la psicologia, de les descripcions i el paisatge, i aconsegueix que el lector confongui ficció i realitat.

Com un acte de fe en la ficció sustentada per la realitat, l'autora fa un ús ben cometent de les convencions narratives per servir la credibilitat i no per desacreditar-la. I així el lector es troba immers en els avatars de la Miquela i en Ton, del seu fill Enric i la seva dona, la Glòria, i d'en Miquel i l'Eva, els fills del matrimoni, i veu de quina manera —i és un dels grans prodigis de la novel·la— la realitat de l'economia domèstica afecta i modifica les relacions sentimentals, com es passa de la vinya en una aldea del Berguedà a un bloc de pisos en una ciutat mitjana i a les noves tecnologies.

És probable que l'únic que sobri a *Els dies sense glòria* sigui la voluntat de convertir-se també en una crònica social de l'època, i tant els episodis relatius a la lluita antifranquista com l'avortament a Londres semblen el peatge que paga l'autora pels remordiments d'haver narrat tan feliçment la vida d'una família normal i corrent que pensa dia rere dia en la difícil i llarga vida que encara els queda per recórrer, plena de coses que encara no han après. Més enllà d'aquest retret, el que queda d'*Els dies sense glòria* és la intuïció d'un aire de tristesa, d'una malenconia suscitada per les trampes vulgars que paren els dies, d'una malenconia covada perquè sí.